

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 463
Warszawa, 8 lutego 2008 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Wojciecha Olejniczaka.

(-) Leszek Aleksandrak; (-) Bartosz Arłukowicz; (-) Tomasz Garbowski; (-) Witold Gintowt-Dziewałtowski; (-) Ryszard Kalisz; (-) Tomasz Kamiński; (-) Witold Klepacz; (-) Jan Kochanowski; (-) Krystyna Łybacka; (-) Waław Martyniuk; (-) Henryk Milcarz; (-) Tadeusz Motowidło; (-) Wojciech Olejniczak; (-) Artur Ostrowski; (-) Stanisław Stec; (-) Elżbieta Streker-Dembińska; (-) Stanisław Wziątek; (-) Ryszard Zbrzyzny.

USTAWA
z dnia 2008 r.
**o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie
oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych**

Art. 1

W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27

Podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może, na zasadach i w trybie określonym w odrębnych przepisach, przekazać do 2% podatku obliczonego zgodnie z odrębnymi przepisami na rzecz wybranych przez siebie organizacji pożytku publicznego z możliwością wskazania osoby lub przedsięwzięcia, na rzecz których kwota odpisu jest przekazywana”.

Art. 2

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.) w art. 45 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) ust. 5 c skreśla się;
- 2) dodaje się ust. 5 ca w brzmieniu:

„5 ca. Podatek dochodowy wynikający z zeznania, o którym mowa w art. 45 ust. 1, od dochodów uzyskanych przez podatników, o których mowa w art. 3 ust. 1, zmniejsza się o kwotę nie przekraczającą 2 % podatku obliczonego zgodnie z odrębnymi przepisami na rzecz wybranych przez siebie organizacji pożytku publicznego działających na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego, wybranych przez podatnika z wykazu, o którym mowa w ust. 5g, po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół, z możliwością wskazania osoby lub przedsięwzięcia, na rzecz których kwota odpisu jest przekazywana.”;

3) dodaje się ust. 5 cb w brzmieniu:

„5 cb. Zmniejszenie, o którym mowa w ust. 5 ca stosuje się jeżeli dokonane wpłaty zostały udokumentowane dowodem wpłaty na rachunek bankowy organizacji pożytku publicznego, z którego w szczególności wynika imię i nazwisko oraz adres wpłacającego, kwota dokonanej wpłaty i nazwa organizacji pożytku publicznego na rzecz której dokonana została wpłata.”;

4) dodaje się ust. 5cc w brzmieniu:

„5 cc:

- 1) naczelnik urzędu skarbowego, na wniosek podatnika, przekazuje na rzecz jednej organizacji pożytku publicznego działającej na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, wybranej przez podatnika z wykazu, o którym mowa w ust. 5g, kwotę w wysokości nieprzekraczającej 2 % podatku należnego wynikającego z zeznania podatkowego, po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół,
- 2) podatnik może wybrać jedną z wymienionych w ust. 5ca lub w ust. 5cc pkt 1 form przekazania kwoty odpisu na rzecz organizacji pożytku publicznego.”.

Art. 3

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.

Uzasadnienie

Przedkładany projekt ustawy jest próbą naprawienia błędu popełnionego przez Sejm w związku z nowelizacją ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych z 16 listopada 2006 r. Należy zaznaczyć, że błędu popełnionego w dobrej wierze i przy pełnym poparciu reprezentacji polskich organizacji pozarządowych.

Do 1 stycznia 2007 r. obowiązywał przepis, który przewidywał, że podatnik mógł skorzystać z prawa do odliczenia na rzecz wybranych organizacji pożytku publicznego 1% podatku. Jednocześnie wpłat na rzecz tych organizacji mógł dokonać w trakcie całego roku podatkowego, nie później jednak niż do upływu terminu określonego dla złożenia tego zeznania. Oznaczało to, że ostateczny termin na dokonanie takich wpłat upływał 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym.

Regulacje te zostały zmienione ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz zmianie niektórych innych ustaw. Nowe regulacje spowodowały, że:

1. przekazania kwoty z tytułu „odpisu 1%” dokonać może jedynie naczelnik urzędu skarbowego z upoważnienia i wskazania podatnika, co jednocześnie oznacza, że podatnik – po pierwsze – nie może dokonać wpłat samodzielnie, po drugie – jego wskazanie może dotyczyć tylko jednej organizacji pożytku publicznego wybranej z rejestru sądowego. Obligacja ustawowa zobowiązuje naczelnika właściwego urzędu skarbowego do dokonania wpłaty stosownej kwoty – pomniejszonej o koszt przelewu bankowego – w terminie trzech miesięcy od upływu terminu dla złożenia zeznania podatkowego, a więc dodatkowo opóźnia termin przekazania wpłat na rzecz organizacji pożytku publicznego,
2. kwota „odpisu 1%” znana jest dopiero w momencie złożenia rocznego zeznania podatkowego za dany rok i jednocześnie wynika z obliczeń dokonanych w tymże zeznaniu, co oznacza, że kwota ta może być znana najwcześniej w dniu 1 stycznia nowego roku podatkowego,
3. podatnik utracił możliwość wskazania osoby lub przedsięwzięcia na rzecz, których przekazuje kwotę wynikającą z „odpisu 1%”.

Wprowadzone w 2006 r. rozwiązanie, inspirowane inicjatywami poselskimi, przy aprobacie organizacji pozarządowych, wydawało się, że będzie zdecyd-

wanym ułatwieniem procedur przekazywania „odpisu 1%” przez podatników na rzecz wskazanych organizacji pożytku publicznego. Okazało się jednak, że z drugiej strony powstało zagrożenie osłabienia przedsiębiorczości i aktywności dla pozyskiwania aprobaty podatników dla dysponowania „odpisem 1%” – osób bezpośrednio zainteresowanych gromadzeniem środków na działalność pomocową i charytatywną ale także i tych, którzy mogli być skłonni przekazać swoją część podatku dochodowego ale tylko na konkretny cel. Ta wątpliwość przez cały ubiegły rok była sygnalizowana nie tylko przez potencjalnych darczyńców ale i setki, na ogół mniejszych, organizacji pożytku publicznego. To również ze strony i zainteresowanych osób fizycznych, i organizacji pożytku publicznego kierowano do Wysokiej Izby postulatę podjęcia inicjatywy legislacyjnej umożliwiającej przywrócenie przepisu obowiązującego przed nowelizacją z listopada 2006 r., a umożliwiającego dysponowanie „odpisem 1%” i przez cały rok podatkowy, i na rzecz wielu organizacji pożytku publicznego, i ze wskazaniem osoby lub przedsięwzięcia gratyfikowanych.

Posłowie wnioskodawcy uznali celowość zaproponowania Wysokiej Izbie przyjęcia rozwiązania dającego podatnikowi prawo wyboru procedury bądź aktualnie obowiązującej, bądź obowiązującej do nowelizacji z listopada 2006 r.

Jednocześnie mając na uwadze, choć powoli rosnącą to jednak wciąż bardzo skromną, łączną kwotę „odpisu 1%” w skali całego kraju – a ponadto po wejściu w życie nowych przepisów i ulg podatkowych w tym tzw. prorodzinnych istotne, sygnalizowane przez zainteresowanych zmniejszenie kwot „odpisów 1%” dla zrekompensowania potencjalnego zmniejszenia wpłat dla organizacji pożytku publicznego z „odpisu 1%” posłowie wnioskodawcy wnoszą o podniesienie kwoty odpisu z 1% do 2%.

Oszacowanie skutków finansowych wprowadzenia przedmiotowej nowelizacji w życie jest bardzo trudne, bądź wręcz niemożliwe. Można przyjąć, że prawdopodobne uszczuplenie dochodów budżetu państwa z podatku dochodowego od osób fizycznych może sięgnąć ok. 30% dotychczasowych wpłat „odpisu 1%”.

Zakres regulacji objętych przedłożeniem nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie został poddany konsultacjom, o których mowa w art. 34 ust. 3 regulaminu Sejmu.

Warszawa, 20 lutego 2008 roku

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie zgodności poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Wojciech Olejniczak) z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2002 r., Nr 23, poz. 398 z późn. zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r., Nr 14, poz. 176, z późn. zm.). Zmiany dotyczą zasad odliczania podatku dochodowego na rzecz organizacji pożytku publicznego oraz wysokości kwoty, która może zostać odliczona. Zgodnie z art. 3 projektu, ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2009 roku.

2. Stan prawa wspólnotowego w materii objętej projektem

Kwestie stanowiące przedmiot projektu ustawy nie są regulowane prawem Unii Europejskiej.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego.

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje zagadnień, o których mowa w projekcie.

4. Konkluzje

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskrytory bazy Rex: Unia Europejska, pożytek publiczny, wolontariat

Warszawa, 20 lutego 2007 roku

BAS-WAEM-376/08

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Wojciech Olejniczak) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.; dalej: ustawa) oraz ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r., Nr 14, poz. 176, z późn. zm.). Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

*Opracował: Zespół Prawa Europejskiego
Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych*

Michał Królikowski

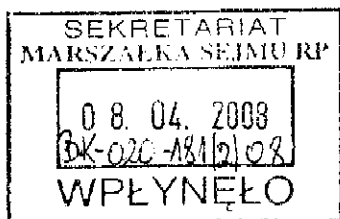
Deskryptory bazy Rex: Unia Europejska, projekt ustawy, pożytek publiczny, wolontariat

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

Warszawa, dnia 07 kwietnia 2008 r.

DD3/0310/9/MCA/08/MB7-3300

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, przekazanym przy piśmie Pana Sławomira Nowaka Sekretarza Stanu, Szefa Gabinetu Politycznego Prezesa Rady Ministrów, z dnia 13 marca 2008 r. Nr DSPA-4406-90/08, uprzejmie informuję.

W opinii wnioskodawców poselski projekt „*jest próbą naprawienia błędu popełnionego przez Sejm w związku z nowelizacją ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych z 16 listopada 2006 r.*”, polegającego na zmianie zasad przekazywania 1% na rzecz organizacji pożytku publicznego „*inspirowanej inicjatywami poselskimi, przy aprobacie organizacji pozarządowych*”.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż mechanizm 1% został wprowadzony jako wyjątek od reguły dysponowania środkami publicznymi przez państwo oraz samorząd terytorialny. Wyjątek będący przejawem demokracji partycypacyjnej oraz symbolizujący udział obywateli w procesie dystrybucji 1% podatku należnego.

Umożliwienie podatnikom podatku dochodowego od osób fizycznych wspierania działalności statutowej organizacji pożytku publicznego (zwanej dalej „OPP”) 1% swojego podatku wiązało się z wejściem w życie przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹. Z dniem 1 stycznia 2004 r. w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych², zwanej dalej „ustawą”, zaczął obowiązywać przepis art. 27d, zgodnie z którym podatnik mógł zmniejszyć podatek dochodowy wynikający z zeznania, o którym mowa w art. 45 ust. 1 ustawy (czyli z zeznania PIT-37 i PIT-36), jeżeli w okresie od dnia 1 maja do 31 grudnia roku podatkowego oraz od dnia 1 stycznia do dnia złożenia zeznania podatkowego, dokonał darowizny pieniężnej na rzecz OPP działającej na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Kwota zmniejszenia podlegała

¹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r.:

- o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.),
- Przepisy wprowadzające ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 874, z późn. zm.).

² Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.).

zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół i nie mogła przekroczyć kwoty dokonanej wpłaty, jednak nie więcej niż kwoty stanowiącej 1% podatku należnego, wykazanego w ww. zeznaniu. Warunkiem zastosowania zmniejszenia było:

- 1) udokumentowanie darowizny dowodem wpłaty na rachunek bankowy OPP, z którego w szczególności wynikało: imię i nazwisko oraz adres wpłacającego, kwota dokonanej wpłaty oraz nazwa OPP, na rzecz której dokonana została wpłata,
- 2) jednorazowe dokonanie odliczenia z tytułu przekazanej darowizny; w konsekwencji, do zmniejszenia na podstawie art. 27d ustawy nie uprawniały darowizny odliczone od dochodu na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 9 ustawy oraz od przychodu lub podatku na podstawie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne³,
- 3) przekazanie darowizny na rzecz OPP, która nie prowadzi działalności gospodarczej polegającej na wytwarzaniu wyrobów przemysłu elektronicznego, paliwowego, tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,5%, oraz wyrobów z metali szlachetnych albo z udziałem tych metali, lub handlu tymi wyrobami.

Analogiczne rozwiązania zostały wprowadzone w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Zatem, w stanie prawnym obowiązującym w latach 2002-2006 1% na rzecz OPP funkcjonował na zasadzie ulgi podatkowej. Podatnik, który chciał zmniejszyć podatek należny o 1%, musiał najpierw sam dokonać wpłaty na rachunek bankowy OPP, zachować dowód wpłaty, a następnie wykazać przekazaną kwotę w zeznaniu podatkowym.

Z czasem zaczęły nasilać się postulaty natychmiastowego uproszczenia mechanizmu alokacji 1% przez darczyńców polegające na tym, aby to urząd skarbowy a nie podatnik dokonywał wpłaty na rachunek bankowy OPP. Domagały się tego zarówno organizacje pozarządowe, podatnicy jak i posłowie. W sprawę zaangażowały się także środki masowego przekazu. Wszyscy zgodnie twierdzili, że dotychczasowy sposób przekazywania 1% – wymagający od podatnika samodzielnego wpłacenia 1% w banku lub na poczcie, zachowania dowodu wpłaty, a następnie wykazania przekazanej kwoty w zeznaniu podatkowym – jest nazbyt skomplikowany, przez co ogranicza pozyskiwanie środków na tzw. szlachetne cele.

Powoływano się przy tym na tzw. zasadę węgierską, zgodnie z którą podatnik musi jedynie wskazać w zeznaniu organizację, której chce przekazać 1%⁴.

Na początku 2006 r. – wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym – Rząd zapowiedział uproszczenie mechanizmu przekazywania 1% podatku na rzecz OPP, co następnie znalazło swoje odzwierciedlenie w projekcie ustawy zmieniającej przepisy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Projekt stosownej nowelizacji został w dniu 19 kwietnia 2006 r. zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej w portalu internetowym Ministerstwa Finansów. Od tego momentu każdy mógł zgłosić zainteresowanie prowadzonymi pracami. Brak uwag odnośnie przewidzianej w projekcie zmiany mechanizmu przekazywania 1% został odczytany jako akceptacja przedłożonych rozwiązań.

Prace parlamentarne nad przedłożeniem rządowym zostały zakończone 16 listopada 2006 r., tj. w dniu, w którym Sejm RP ostatecznie uchwalił ustawę o zmianie ustawy o podatku

³Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.).

⁴ Grzegorz Makowski: „Wiele twarzy jednego procenta”, Instytut Spraw Publicznych.

dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 217, poz. 1588).

Pod względem legislacyjnym, zmiana w zakresie 1% spowodowała się do uchylenia art. 27d ustawy i art. 14a w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, z jednoczesnym dodaniem ust. 5c-5g w art. 45 ustawy, odpowiednio ust. 3a-3d w art. 21 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Po raz pierwszy nowe zasady są stosowane podczas wypełniania zeznań podatkowych za 2007 r.

Zgodnie z nowymi unormowaniami, podatnik, który chce podzielić się 1% swojego podatku z OPP, nie musi sam dokonywać wpłaty na konto tej organizacji, a jedynie w składanym przez siebie zeznaniu podatkowym (PIT-36, PIT-37, PIT-36-L, PIT-38, PIT-28) podać wysokość wnioskowanej (zadeklarowanej) wpłaty, która nie może przekroczyć kwoty odpowiadającej 1% podatku należnego, oraz dane pozwalające na właściwe zidentyfikowanie OPP, której konto chciałby zasilić, tj. jej nazwę oraz numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Przekazaniem zadeklarowanej kwoty zajmuje się natomiast naczelnik urzędu skarbowego. Ma na to trzy miesiące od upływu terminu dla złożenia zeznania podatkowego, czyli dla zeznania:

- PIT-28 za 2007 r. – od 1 lutego do 30 kwietnia 2008 r.,
- PIT-37, PIT-36, PIT-36L oraz PIT-38 za 2007 r. – od 1 maja do 31 lipca 2008 r.

Warunkiem przekazania zadeklarowanej kwoty przez organ podatkowy jest złożenie przez podatnika stosownego wniosku. Wniosek ten jest integralną częścią zeznania, które podatnik składa samodzielnie, a nie za pośrednictwem płatnika. W konsekwencji, w przekazywaniu 1% nie pośredniczą organy rentowe (rozliczające emerytów i rencistów na formularzu PIT-40A), jak również zakłady pracy (sporządzające PIT-40).

Ponadto, zeznanie podatkowe musi być złożone przed upływem terminu dla jego złożenia a zobowiązanie podatkowe musi być uregulowana.

Jednocześnie podatnik ma prawo wybrać tylko jedną organizację z zamieszczonych w wykazie ogłaszanych do końca roku podatkowego w drodze obwieszczenia przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości (tj. ogłoszonym w obwieszczeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie wykazu organizacji mających status organizacji pożytku publicznego na dzień 30 listopada 2007 r.).

W rozliczeniu rocznym za 2007 r., o 1% swojego podatku będą mogli zadecydować również podatnicy, którzy wybrali opodatkowanie dochodów z działalności gospodarczej oraz z działów specjalnych produkcji rolnej według jednolitej 19% stawki podatku, a także podatnicy osiągający dochody z kapitałów pieniężnych, wymienione w art. 30b ustawy. Taka możliwość została wprowadzona tą samą nowelizacją, która uchwaliła nowe zasady przekazywania 1% na rzecz OPP.

Należy zauważyć, że podobnie jak miało to miejsce odnośnie obowiązującego w latach ubiegłych art. 27d ustawy, tak i obecne regulacje dotyczące alokacji 1% są oceniane negatywnie. Dowodem tego jest m.in. złożony na ręce Marszałka Sejmu RP poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

W ocenie projektodawców, wady obecnego mechanizmu alokowania 1% podatku to:

- 1) przekazywanie 1% wyłącznie za pośrednictwem naczelnika urzędu skarbowego, co oznacza, że podatnik nie ma możliwości dokonania wpłaty samodzielnie;
- 2) możliwość wskazania tylko jednej OPP;
- 3) zasilanie kont OPP tylko w okresie trzech miesięcy od upływu terminu dla złożenia zeznania podatkowego, co dodatkowo opóźnia termin przekazania wpłat na rzecz OPP;
- 4) określenie wysokości 1% dopiero w momencie złożenia zeznania podatkowego;
- 5) brak możliwości wskazania konkretnej osoby lub przedsięwzięcia na rzecz których ma być wydatkowana kwota przekazana w ramach 1%.

Tymczasem zmiana zasad zasilania OPP 1% podatku, nie pozbawia podatników prawa do swobodnego przekazywania kwot na rzecz OPP. Nadal to podatnik decyduje, czy chce wspomóc cele statutowe OPP, której organizacji oraz jaką kwotą. Wprowadzona zmiana nie ogranicza prawa podatnika do obdarowywania OPP. Potwierdzeniem tego jest wydany w dniu 21 grudnia 2007 r. *Komunikat*, w którym poinformowano opinię publiczną, iż w składanym zeznaniu podatkowym – oprócz danych pozwalających na właściwe zidentyfikowanie OPP (nazwa oraz numer wpisu do KRS) – podatnicy mogą podać informacje mogące mieć wpływ na dystrybucję środków gromadzonych przez OPP. Informację tę podatnik może zamieścić w rubryce „Inne informacje, w tym ułatwiające kontakt z podatnikiem”, znajdującej się bezpośrednio nad wnioskiem o przekazanie 1% podatku należnego, odpowiednio w: poz. 135 – PIT-28, poz. 311 – PIT-36, poz. 107 – PIT-36L, poz. 123 – PIT-37, poz. 59 – PIT-38. Powyższe informacje zostaną przesłane OPP przez organ podatkowy jako uszczegółowienie przekazanych kwot. Przy czym, rozdysponowanie środków przekazanych przez organ podatkowy pozostaje w wyłącznej gestii OPP i powinno odbywać się w zgodzie z przedmiotem działalności organizacji określonym w statucie oraz z przepisami prawa powszechnie obowiązującego. W tym kontekście zarzut o braku możliwości wskazania konkretnej osoby lub przedsięwzięcia na rzecz których ma być wydatkowana kwota przekazana w ramach 1% jest bezprzedmiotowy.

Nie można również zapominać, iż od początku obowiązywania przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, podatnicy tego podatku mają prawo do pomniejszania swojego dochodu, odpowiednio przychodu, o darowizny przekazane na tzw. szlachetne cele.

W stanie prawnym obowiązującym od dnia 1 stycznia 2007 r., podstawą do dokonywania tego rodzaju odliczeń jest art. 26 ust. 1 pkt 9 lit.a) ustawy (odpowiednio art. 11 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne), zgodnie z którym odliczeniu od dochodu (przychodu) podlegają darowizny przekazane na działalność pożytku publicznego w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzoną przez wymienione w tej ustawie:

- 1) organizacje pozarządowe,
- 2) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,
- 3) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.

Co istotne, organizacja pozarządowa działająca w sferze zadań publicznych jest pojęciem szerszym niż OPP (nie każda organizacja pozarządowa jest OPP). W konsekwencji, przepis art. 26 ust. 1 pkt 9 lit.a) ustawy dotyczy większej liczby potencjalnych obdarowanych. Tym

bardziej, że nowelizacja z dnia 16 listopada 2006 r. (ta sama, która zmieniła mechanizm przekazywania 1%) dodatkowo rozszerzyła krąg podmiotów, których obdarowanie uprawnia do odliczenia od dochodu, o organizacje równorzędne do ww., prowadzące działalność pożytku publicznego na podstawie przepisów obowiązujących w innym niż Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W świetle powyższego, zmiany w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych, w zakresie 1%, nie pogarszają sytuacji prawno-podatkowej podatników, którzy dokonują darowizn na rzecz organizacji realizujących tzw. szlachetne cele. O ile bowiem, podatnik chciałby sam dokonać wpłaty na konto OPP, nadal może to uczynić. Jednocześnie, o kwotę przekazanej darowizny darczyńca może – na zasadach określonych w ustawach podatkowych – obniżyć swój dochód albo przychód do opodatkowania. Dodatkowo, jeżeli tylko wyrazi taką wolę, przysługuje mu prawo do złożenia wniosku o przekazanie przez urząd skarbowy 1% podatku należnego na rzecz wybranej OPP.

Odnosząc się z kolei do zarzutu dotyczącego możliwości wskazania tylko jednej OPP należy zauważyć, iż celem wprowadzanych zmian było uproszczenie mechanizmu przekazywania 1%, które miało być odczuwalne dla wszystkich. Przejęcie przez organy podatkowy dystrybucji 1% nie mogło w żaden sposób zdeorganizować pracy aparatu skarbowego. Stąd w toku prowadzonych prac Parlament zaaprobował propozycję Rządu dotyczącą możliwości wskazania przez podatnika tylko jednej OPP. W praktyce tego rodzaju rozwiązanie pozwala, aby niewielkie kwoty, które zostały zadeklarowane przez podatników, nie były dzielone na kilka, a może nawet kilkanaście, organizacji.

W opinii projektodawców wadą obecnego systemu, jest również wyznaczenie trzymiesięcznego terminu na przekazanie pieniędzy przez organ podatkowy. Terminu liczonego od momentu zakończenia akcji składania zeznań podatkowych. Jednakże, nie jest to rozwiązanie przypadkowe a jego celem nie jest pozbawienie OPP środków na realizację celów statutowych przez znaczną część roku. Wynika ono wyłącznie z faktu, iż do czasu upływu terminu dla składania zeznań podatkowych podatnik może korygować uprzednio złożone zeznanie, a co za tym idzie zmienić wysokość wpłaty na rzecz OPP. Z tych też względów przekazywanie 1% może rozpocząć się dopiero po zakończeniu akcji rozliczeniowej, czyli po upływie terminu dla składania zeznań podatkowych. Trzymiesięczny termin jest natomiast minimalnym okresem z punktu widzenia aparatu skarbowego. W tym samym czasie urzędy skarbowe dokonują również zwrotu nadpłat.

Natomiast krytykowane przez projektodawców unormowania, zgodnie z którymi kwota 1% znana jest dopiero w momencie złożenia rocznego zeznania podatkowego, zostało utrzymane w poselskim projekcie. Nie przedstawiono innego rozwiązania.

Z uwagi na wyżej omówione kwestie (będące w opinii projektodawców wadami), poselski projekt przewiduje zmiany zasad przekazywania 1% podatku na rzecz OPP. W tym zakresie proponuje zmianę art. 27 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz art. 45 ustawy.

Projekt zakłada zwiększenie z 1% do 2% kwoty podatku przekazywanego na rzecz OPP oraz funkcjonowanie dwóch opcjonalnych rozwiązań dotyczących przekazywania części podatku na rzecz OPP.

Pierwszy sposób polega na samodzielnym dokonaniu wpłaty przez podatnika (udokumentowanej dowodem wpłaty na rachunek bankowy OPP). W tym przypadku, prawo do pomniejszenia podatku z tytułu dokonanej wpłaty projekt przyznaje wyłącznie podatnikom, którzy składają zeznanie, o którym mowa w art. 45 ust. 1 ustawy, tj. podatnikom, którzy opodatkowują dochody na zasadach ogólnych przy zastosowaniu skali

podatkowej (składają PIT-36 i PIT-37). Prawa tego pozbawieni zostają podatnicy, którzy wybrali opodatkowanie dochodów z działalności gospodarczej według 19% stawki podatku i składają zeznanie PIT-36L, a także podatnicy osiągający dochody z kapitałów pieniężnych, wymienionych w art. 30b ustawy.

Prawa do pomniejszenia podatku z omawianego tytułu pozbawieni zostają także podatnicy, w stosunku do których ma zastosowanie ograniczony obowiązek podatkowy. Projekt ustawy przewiduje bowiem, że pomniejszenia podatku z tytułu dokonanej wpłaty na rzecz OPP mogą dokonać wyłącznie podatnicy, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy, czyli podatnicy do których ma zastosowanie nieograniczony obowiązek podatkowy (mający miejsce zamieszkania na terytorium RP).

Wnioskodawcy nie precyzują jednak jaki podatek byłby pomniejszany z tytułu wpłaty na rzecz OPP. Powstają zatem wątpliwości, czy pomniejszany o dokonaną wpłatę byłby podatek należny czy np. podatek przed odliczeniami. Z projektu wynika, że zmniejszeniu podlegałby podatek obliczony „zgodnie z odrębnymi przepisami”, co sugeruje, że chodzi o przepisy inne niż przepisy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Tymczasem, zasady obliczania podatku dochodowego dla podatników, którzy składają zeznanie PIT-36 i PIT-37, tj. podatników, którym projekt przyznaje prawo do pomniejszenia podatku z tytułu dokonanej wpłaty na rzecz OPP, określają przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Ponadto, projekt nie określa terminu dokonania wpłaty na rzecz OPP, która uprawnia do pomniejszenia podatku dochodowego, chociaż na podstawie uzasadnienia do projektu należy domniemywać, że celem projektu jest, żeby wpłaty te mogły być robione przez cały rok podatkowy. Założenie to pozostaje z kolei w sprzeczności z tymi projektowanymi zapisami, które pozwalają podatnikom dokonać wpłaty na rzecz OPP określonej w wykazie, o którym mowa w art. 45 ust. 5g ustawy, ponieważ wykaz organizacji mających status organizacji pożytku publicznego na dzień 30 listopada roku podatkowego, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, ogłasza w terminie do końca roku podatkowego.

Drugi sposób przekazywania wpłaty na rzecz OPP jest analogiczny jak funkcjonujący w obecnym stanie prawnym i zakłada, że część podatku na rzecz wybranej przez podatnika organizacji dokonuje naczelnik urzędu skarbowego. W odróżnieniu od pierwszego, ten sposób nie pozbawia możliwości alokacji podatku na rzecz OPP podatników, którzy wybrali opodatkowanie dochodów z działalności gospodarczej według 19% stawki podatku i w konsekwencji składają zeznanie PIT-36L, a także podatników osiągających dochody z kapitałów pieniężnych, wymienionych w art. 30b ustawy. Prawa tego nie są również pozbawieni podatnicy w stosunku do których ma zastosowanie ograniczony obowiązek podatkowy. Istotną różnicą w porównaniu z podatnikami, którzy dokonują samodzielnie wpłaty na rzecz OPP jest również to, że za pośrednictwem naczelnika urzędu skarbowego, można dokonać wpłaty wyłącznie na rzecz jednej organizacji.

Ponadto, zmiany w zakresie pomniejszania podatku dochodowego z tytułu wpłaty na rzecz OPP ograniczają się wyłącznie do zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zmian w tym zakresie projekt nie przewiduje w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. W konsekwencji, projektowane zwiększenie z 1% do 2% kwoty podatku na rzecz OPP nie będzie dotyczyć podatników, którzy wybrali opodatkowanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych i składają zeznanie PIT-28. Podatnicy ci pozbawieni zostali również możliwości wyboru sposobu pomniejszenia podatku z tytułu wpłaty na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Jednocześnie, skutek podwyższenia z 1% do 2% podatku należnego przekazywanego na rzecz OPP przyjąć co najmniej na kwotę wynikającą z zeznań za 2006 r., tj. w wysokości 105 mln zł⁵. Natomiast zmiana zasad przekazywania wpłat na rzecz OPP, tj. za pośrednictwem urzędów skarbowych, winna zachęcić podatników do wskazywania wybranej organizacji i również zwiększyć liczbę organizacji zasilanych w ten sposób.

Mając powyższe na uwadze, należy zauważyć, iż omawiany projekt zawiera wiele wad i jest niedopracowany legislacyjnie. Wprowadzenie kolejnego, trzeciego już (obok darowizn odliczanych od dochodu/przychodu oraz 1% podatku przekazywanego na OPP za pośrednictwem organu podatkowego) sposobu uwzględniania dokonanych darowizn przy obliczaniu podatku dochodowego od osób fizycznych, nie upraszcza systemu podatkowego, a wręcz go komplikuje. Dlatego też, wdrożenie proponowanych regulacji zwiększy stopień zawiłości przepisów podatkowych, co może odbić się negatywnie na efektywności działania mechanizmu 1%.

Jednocześnie, jak zauważa Minister Pracy i Polityki Społecznej, proponowana zmiana art. 27 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, polegająca na możliwości wskazania konkretnej osoby lub przedsięwzięcia na które 1% powinien być przekazywany, budzi wątpliwości na tle ewentualnego obowiązku organizacji pożytku publicznego do przekazywania kwot określonym osobom oraz związanych z nim możliwych roszczeń cywilnoprawnych osób fizycznych w stosunku do organizacji pożytku publicznego. W chwili obecnej w związku z obowiązującymi przepisami dopuszczono praktykę, która umożliwia wskazanie celu przekazywania 1% podatku należnego. Przejaw woli podatnika nie stanowi jednak obowiązku dla OPP, która zgodnie z zasadą samorządności i niezależności może finansować swoją działalność statutową.

Ponadto, projektodawcy przewidując ubytek dochodów sektora finansów publicznych, nie podają źródła jego sfinansowania, co nie wypełnia dyspozycji regulamin Sejmu RP. Należy bowiem zauważyć, iż w myśl postanowień art. 34 ust. 2 pkt 5 uchwały z dnia 30 lipca 1992 r. Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej - regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398, z późn. zm.), do projektu ustawy dołącza się uzasadnienie, które powinno wskazywać źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obniżenie dochodów budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Mając powyższe na uwadze Minister Finansów nie może poprzeć projektu ustawy.

Do wiadomości:

Pan
Sławomir Nowak
Sekretarz Stanu
Szef Gabinetu Politycznego
Prezesa Rady Ministrów
ds. DSPA-4406-90/08

Z powołaniem
Z upoważnienia Ministra Finansów
PODSEKRETARZ STANU
prof. dr hab. Elżbieta Chojna-Duch

⁵ Kwota zmniejszenia podatku z tytułu wpłat na rzecz organizacji pożytku publicznego (1%)